

چرا بر خاک شهیدان

سجده میکنیم ؟

اخیراً علامه مجاهد دانشمند بزرگ جهان تشیع حضرت آقای امینی که برای تکمیل مصادر کتاب پرارزش و تاریخی «الغدیر» سفری به سوریه نموده بود ؛ در شهر «حلب» که يك شهر مذهبی و علمی بشمار میرود و دارای کتابخانه‌های نسبتاً جامع میباشد ؛ گروهی از جوانان و مسلمانان حقیقت‌جو از اهل تسنن جلساتی ترتیب داده و سؤالات جالبی در پیرامون موضوعات گوناگون از جمله عقائد شیعه مطرح کرده بودند که قسمتی از آن تحت عنوان «سیرتنا و سمننا» چاپ گردیده است .

این مقاله که از نظر خوانندگان میگذرد ؛ ترجمه گوشه - ای از این کتاب مفید است ؛ که در پیرامون فلسفه سجده بر تربت سرور شهیدان حضرت امام حسین علیه السلام می باشد .

در بسیاری از محافل این مطلب مطرح است که: چرا شیعیان بر تربت امام حسین علیه السلام سجده میکنند ؛ مگر سجده برای غیر خدا حرام و نامشروع نیست ؛ ؟ طراحان این سؤال از يك نکته اساسی غافلند ؛ و آن اینکه در میان تمام شیعیان يك نفر بعنوان نمونه برای غیر خدا سجده نمیکند ؛ همه افراد شیعه بسان سایر مسلمانان در تمام احوال برای خدا سجده می نمایند ؛ و سجده از برای انسان از عالی گرفته تا دانی حرام است و بدعت .

اکنون بایست نظر شیعه را در سجده بر خاک کربلا دید و دقت کرد؛ و فهمید که سجده برای امام حسین (ع) نیست بلکه سجده برای خداست؛ و تربت امام مانند سایر زمینها؛ از نظر سجده بر خاک و زمین؛ یکسانست ولی علت اینکه شیعه از میان اینهمه خاکها خاک امام را انتخاب کرده و آنرا بصورت مهر در آورده برای خاطر دو اصل است که از نظر شما میگذرد:

اصل اول: بقیده شیعیان سجده بر هر چیزی جایز نیست؛ بلکه باید واجد شرائطی باشد که اهم آنها اینست که باید از زمین؛ یا آنچه از زمین میروید؛ باشد؛ و علاوه بر این باید پاک باشد و هیچگونه آلودگی نداشته باشد.

طبق این اصل سجده بر روئیدنها جائز است؛ ولی سجده بر خاک از همه افضل میباشد حتی در برخی از روایات سجده بر خاک از علائم ایمان شمرده شده است؛ علاوه بر این دسترسی به خاک در تمام احوال از سفر و غیر سفر؛ آسانتر میباشد.

ولی از آنجا که بسیاری از زمینها و خاکها بر اثر رفت و آمد کودکان و مسافران؛ آلوده میشود؛ بالا اقل اطمینان انسان به پاک بودن آنها کمتر است؛ از این نظر خوبست هر فرد نمازگزاری مقداری خاک برای سجده کردن همراه خود بردارد و چنانکه گفته شد در جواز سجده میان خاکهای جهان فرقی نیست؛ و از هر زمین پاکتی مقداری خاک بردارد؛ مانعی ندارد.

علماء اسلام (اعم از شیعه و سنی) روایات زیادی نقل کرده اند که پیامبر خدا از سجده بر زمینی که مرکز ریختن زباله؛ و یا کشتار گاه حیوانات و یا قبرستان میباشد نهی نموده است (۱).

بنا بر این برای جلوگیری از سجده بر این مراکز خوبست همیشه مقداری خاک پاک در اختیارشان باشد.

جالب توجه اینکه بزرگان علم و دین از صحابه و تابعین و علماء روی همینجهت در بسیاری اوقات برای سجده گاه خود مقداری خاک همراه خود بر میداشتند؛ حتی نقل شده که یکی از بزرگان تابعین از اهل سنت (۲) در سفرهای خود مقداری از خشت خام با خود

(۱) - سنن ابن ماجه جلد اول صفحه ۲۵۲ و ۲۵۶ و مسانید و کتب دیگر اهل تسنن.

(۲) - مسروق بن اجدع بن عبدالرحمان بن مالک همدانی متوفای سال ۶۴ که از رجال صحاح است و از بزرگان تابعین صحابه محسوب میشود؛ حالاتوی در تاریخ «بخاری» و «طبقات ابن سعد» و کتاب «الجرح والتعديل» ابن ابی حاتم و «تهذیب التهذیب» مذکور است.

خمل مینمود .

روی این اصل همواره شیعیان برای سجده گاه خود خاکپاکی انتخاب کرده و این رسم از زمان صحابه پیامبر و تابعین آنها تا بحال بوده است .

اصل دوم : اکنون این سؤال پیش میآید که چرا از میان همه خاکها ؛ خاک امام حسین (ع) انتخاب شده است ؛ در این باره باید گفت ؛ که موجودات اعم از جانداران و غیر جانداران یکسان نیستند ؛ میان افراد انسان و حیوانات ؛ و نباتات تفاوتها و برتری‌هایی هست ؛ بهمین ترتیب ؛ امتیازاتی میان زمین‌ها وجود دارد ؛ ولی البته این برتری یک امر طبیعی و ذاتی نیست ؛ بلکه روی مناسبات و جریاناتی است که در آن سر زمین رخ داده است .

مثلا سرزمین عرفات ؛ و کوه طور و کوه مروه و صفا که محل نزول فرشتگان و مناجات انبیاء و عبادت مسلمانان است ؛ بر سایر زمینها برتری دارد و این مطلب ؛ یک امر جهانی و در میان تمام ملل مسلم و مورد اتفاق یهودان و مسیحیان نیز هست ؛ **اراضی مقدسه شامات ؛** سرزمینی است ؛ که قداست و برتری آنکه همواره محل بعثت پیامبران بوده مورد اتفاق ملل جهان اعم از مسلمانان و مسیحیان و یهودیان است .

هنگامیکه مسافری وارد سرزمین زیبا و دل‌انگیز «اردن هاشمی» میشود ؛ تا بلوی بزرگی توجه او را جلب میکند که با خط درشت نوشته ؛ **الاراضی المقدسه تر حب لکم** یعنی سرزمینهای مقدس بشما خوش آمد میگوید . (۱)

طهارت و قداست و برتری این اراضی تاریخی روی حوادث و جریان‌هایی است که در این سرزمین‌ها رخ داده و از این ناحیه کسب فضیلت نموده‌اند .

سرزمین کر بلاسان این اراضی مقدسه است در این زمین خون بهترین شهدای راه‌حق و هدایت ریخته شده است ، در این سرزمین پاک فداکارهای بی‌مانندی از بهترین فرزندان رسول خدا رخ داده است اگر ماموق سجده برای خداوند بزرگ ، پیشانی بر تربت امام حسین میگذاریم ، روی فضیلت و شرافتی است که از خون حسین (ع) و خون شهدای راه‌حق که برای برپاداشتن نماز ، و تحکیم اصول توحید و حق و عدالت کشته شده‌اند ، کسب کرده است .

(۱) هنگامیکه حضرت موسی وارد چنین سرزمین‌هایی میشود ؛ خداوند با چنین خطاب

کرد که **فاخلع نعلیک انک بالواد المقدس طوی** کفشهای خود از پای درآور زیرا تو وارد سرزمین مقدس «طوی» میگردی .

سجده بر مهر و تربت کربلا ، بر اساس این اصل دوم است حتی خود امام حسین (علیه السلام) ،
 را آخرین لحظات زندگی پیشانی روی این خاک پاک نهاد و چنین گفت : **رضا بقضائک و تسلیماً
 لا هرک لامعبود سواک یاغیاث الہ - تغیبین !**

ما نیز بهمان حالت که کمال عبودیت و بندگی و تسلیم در برابر قضاء الهی رامی -
 رساند ، سر بر همان خاک مقدس گذارده و عرض مینمائیم **سبحان ربی الاعلی و بحمدہ .**
 (منزه است پروردگار بزرگ ما و اورا ستایش میکنیم) .

علاوه بر این سجده بر تربت کربلا ، موجب تجدید یک سلسله خاطرات ، و فداکاریها و
 جانبازیهای رجال غیور است که گویا هر قطره از خون آنها میگوید : **ره چنین است و مرد
 باش و برو ،** هرگز تسلیم ظلم و ستم نشوید ، و مقدرات اسلام و مسلمین را بدست افراد ناشایست
 ندهید ، این خاطره آموزنده هنگام سجده بر تربت کربلا در هر دل با ایمانی زنده گردیده و
 موجب بیداری قلوب و دل‌های نمازگزاران میگردد .

بقیه از صفحه ۴۴

واژه مهمتر اینکه اودر خشکی هم نمیتوانست راه برود ! زیرا پایهای اودر قسمت عقب
 بدن قرار داشت و قدرت نداشت تعادل بدن خود را روی آن حفظ کند ، و بعلاوه پای او به پارو
 شبیه تر بود تا به پای راه رفتن .

ولی او چه غمی داشت ، زندگی و خواب و خوراک و گشت و تفریح و استراحت او همه در
 آب بود ، مگر نه اودر شناگری در صحنه دریاها بی رقیب بود ؟

تنها او یک احتیاج بخشکی داشت ، احتیاجی که بر آوردن آن برای او مشکل بود و او را
 رنج میداد ؛ و آن این بود که میبایست در خشکی در همان ساحل دریا در آنجا که از امواج کوه -
 پیکر دریا خبری نبود تخم گذاری کند .

حیوانک - طبق یک الهام مرموز - به زحمتی بود افتان و خیزان خود را بخشکی میرسانید
 و برای حفظ نسل خود کوشش فراوان مینمود و در آنجا تخم گذاری میکرد ، و از این
 شگفت آورتر اینکه گاهی از **آشیانه های شناور !** استفاده میکرد و تخم خود را در آن
 می گذارد (۱) .

(۱) در این بحث از نوشته های دانشمند معروف علوم طبیعی «موریس پارکر»

استفاده شده است .